

Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (osmi senat)

z dne 24. oktobra 2019*

„Predhodno odločanje – Prosto gibanje delavcev – Enako obravnavanje – Dohodnina – Nacionalna zakonodaja – Oprostitev plačila davka za nadomestila, dodeljena invalidom – Nadomestila, prejeta v drugi državi članici – Izključitev – Različno obravnavanje“

V zadevi C-35/19,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 267 PDEU, ki ga je vložilo Tribunal de première instance de Liège (prvostopenjsko sodišče v Liègeu, Belgija) z odločbo z dne 7. januarja 2019, ki je na Sodišče prispela 21. januarja 2019, v postopku

BU

proti

État belge,

SODIŠČE (osmi senat),

v sestavi L. S. Rossi, predsednica senata, J. Malenovský in F. Biltgen (poročevalec), sodnika,

generalna pravobranilka: E. Sharpston,

sodni tajnik: A. Calot Escobar,

na podlagi pisnega postopka,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

- za BU M. Leviaux, avocat,
- za belgijsko vlado P. Cottin, J.-C. Halleux in C. Pochet, agenti,
- za Evropsko komisijo N. Gossement in B.-R. Killmann, agenta,

na podlagi sklepa, sprejetega po opredelitvi generalne pravobranilke, da bo v zadevi razsojeno brez sklepnih predlogov,

izreka naslednjo

* Jezik postopka: francoščina.

Sodbo

- 1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago členov 45 in 56 PDEU.
- 2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med BU in État belge (belgijska država) glede obdavčenja nadomestil, ki jih je oseba BU prejela na Nizozemskem.

Pravni okvir

- 3 Člen 38(1), točka 4, code des impôts sur les revenus 1992 (zakon o dohodnini iz leta 1992) v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari, določa:

„1. Davka so oproščene:

[...]

4. dajatve v breme državne blagajne, ki se dodelijo invalidnim osebam na podlagi s tem povezane zakonodaje“.

Dejansko stanje v glavni stvari in vprašanje za predhodno odločanje

- 4 Tožeča stranka v postopku v glavni stvari, ki je bila rojena v Združenih državah, živi od leta 1973 v Belgiji in je leta 2009 pridobila belgijsko državljanstvo.
- 5 Leta 1996 je na poti na delo v Limburg na Nizozemskem utrpela nesrečo v Belgiji. Ta nesreča je povzročila nezmožnost za delo, zaradi česar ji je bilo leta 2000 odpovedano delovno razmerje.
- 6 Ker je tožeča stranka v postopku v glavni stvari v času nesreče delala na Nizozemskem, spada v nizozemski sistem socialne varnosti in od takrat prejema nadomestilo na podlagi Wet arbeidsongeschiktheid (WAO) (zakon o zavarovanju za primer nezmožnosti za delo) (v nadaljevanju: nadomestilo WAO) in nadomestilo na podlagi Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) (pokojninski sklad za javne uslužbenke, ki vključuje starostne pokojnine, pokojnine za preživele osebe in pokojnine zaradi invalidnosti) (v nadaljevanju: nadomestilo ABP).
- 7 Belgijska finančna uprava je z dopisom z dne 23. avgusta 2016 tožeči stranki v postopku v glavni stvari poslala odločbo o popravku njene napovedi za odmero dohodnine za davčno leto 2014, v katerem je navedla, da se navedeni nadomestili prejmeta kot pokojnina in se v Belgiji obdavčita kot taki.
- 8 Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je z dopisom z dne 16. decembra 2016 vložila pritožbo zoper to odločbo in trdila, da sta ti nadomestili oproščeni davka v Belgiji, saj nadomestilo WAO po njenem mnenju ni pokojnina, ampak nadomestilo za invalide, nadomestilo ABP pa je pokojnina zaradi invalidnosti.
- 9 Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je nato sicer priznala, da je nadomestilo ABP obdavčeno v Belgiji, vendar je prerekala njeno opredelitev s strani belgijske fiskalne uprave in je vztrajala pri svojem stališču, da nadomestilo WAO v Belgiji ni obdavčljivo.
- 10 Z odločbo z dne 14. junija 2017 je bila pritožba, ki jo je vložila tožeča stranka v postopku v glavni stvari, zavrnjena, ker ta ni predložila ne dokaza o svoji invalidnosti ne o tem, da je nadomestilo WAO, ki ga je prejela na Nizozemskem, nadomestilo, dodeljeno invalidom. Belgijska davčna uprava je zato ohranila opredelitev tega nadomestila kot „nadomestilo za nezmožnost za delo“, ki spada v pokojninski sistem, ki je v Belgiji obdavčljiv.

- 11 Tožeča stranka v postopku v glavni stvari je odločbo belgijske davčne uprave izpodbijala pred Tribunal de première instance de Liège (sodišče prve stopnje v Liègeu, Belgija).
- 12 Predložitveno sodišče poudarja, da se spor o glavni stvari nanaša na vprašanje, ali je nadomestilo WAO, ki ga je tožeča stranka v postopku v glavni stvari prejela na Nizozemskem, obdavčljivo v Belgiji.
- 13 Po mnenju tega sodišča je iz dokumentov, ki jih je predložila tožeča stranka v postopku v glavni stvari, razvidno, da je namen tega nadomestila nadomestiti izgubo dohodkov zaradi invalidnosti, ker je določeno glede na plačo, ki jo je tožeča stranka v postopku v glavni stvari prejela pred nesrečo, v primerjavi s plačo, ki jo lahko prejema glede na svoje sedanje zmožnosti.
- 14 Navedeno sodišče meni, da je namen nadomestila WAO osebe z invalidnostjo spodbuditi k temu, da delajo v okviru svojih zmožnosti, ki jih še imajo, ob hkratnem prejemanju nadomestila za izgubo dohodkov, ki je posledica zmanjšanja njihove zmožnosti za delo. Nadomestilo WAO, ki je bilo izplačano tožeči stranki v postopku v glavni stvari, zato ne pomeni pokojnine, ampak nadomestilo za invalide.
- 15 Navaja, da zadevna belgijska ureditev določa oprostitev davka za nadomestila, dodeljena invalidom, ki pa se uporablja le, če ta nadomestila izplačuje državna blagajna, zato tožeča stranka – čeprav nadomestilo WAO, ki ga je zadnjenavedena prejela v postopku v glavni stvari, pomeni nadomestilo za invalide – ne more biti upravičena do te oprostitve.
- 16 Predložitveno sodišče trdi, da tudi če bi tožeča stranka v postopku v glavni stvari, kot trdi belgijska vlada, v Belgiji vložila prošnjo za nadomestilo za invalide, tako da bi bila upravičena do oprostitve davka – česar ni storila – pa naj dejansko ne bi imela interesa za to, ker taka nadomestila že prejema na Nizozemskem. Poleg tega naj ne bi bilo gotovo, da bi v Belgiji lahko pridobila tako nadomestilo.
- 17 To sodišče zato šteje, da lahko zadevna belgijska ureditev ovira prosto gibanje delavcev, ker povzroča različno obravnavanje nadomestil za invalide, ki jih prejema belgijski rezidenti, glede na to, ali jih izplačuje belgijska država ali druga država članica.
- 18 V teh okoliščinah je Tribunal de première instance de Liège (prvostopenjsko sodišče v Liègeu) prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo to vprašanje:

„Ali so s členom 38(1), točka 4, [zakona o dohodnini iz leta 1992 v različici, ki se uporablja za dejansko stanje v postopku v glavni stvari,] kršeni člen 45 in naslednji [PDEU] (načelo prostega gibanja delavcev) ter člen 56 in naslednji [PDEU] (načelo svobode opravljanja storitev) [...], ker so nadomestila za invalidnost oproščena plačila davka samo takrat, kadar ta nadomestila izplačuje državna blagajna, to je État belge, na podlagi belgijske zakonodaje, s čimer ustvarja diskriminacijo med davčnim zavezancem, ki je belgijski rezident in od État belge na podlagi njene zakonodaje prejema nadomestila za invalidnost, ki so oproščena davka, in davčnim zavezancem, ki je belgijski rezident in nadomestila, s katerimi se nadomešča invalidnost, prejema od druge države članice Evropske unije prejema, vendar ta niso oproščena davka?“

Vprašanje za predhodno odločanje

- 19 Najprej je treba poudariti, da se predložitveno sodišče v vprašanju sklicuje tako na načelo prostega gibanja delavcev iz člena 45 PDEU kot na načelo svobode opravljanja storitev iz člena 56 PDEU.

- 20 Vendar Sodišče nacionalni ukrep – če tak ukrep omejuje tako prosto gibanje delavcev kot tudi svobodo opravljanja storitev – načeloma preizkusi zgolj glede na eno od teh temeljnih svoboščin, če se izkaže, da je v konkretnem primeru ena od teh svoboščin v primerjavi z drugo popolnoma drugotnega pomena in jo je mogoče obravnavati skupaj s prvo (glej v tem smislu sodbo z dne 14. oktobra 2004, Omega, C-36/02, EU:C:2004:614, točka 26 in navedena sodna praksa).
- 21 V obravnavanem primeru je treba ugotoviti, da niti predložitvena odločba niti spis, predložen Sodišču, ne vsebujeta elementov, s katerimi bi bilo mogoče dokazati, da je načelo svobode opravljanja storitev upoštevno v postopku v glavni stvari.
- 22 Nasprotno pa iz predložitvene odločbe jasno izhaja, da tožeča stranka v postopku v glavni stvari spada na področje uporabe člena 45 PDEU, saj je izkoristila pravico do prostega gibanja delavcev in je več let opravljala poklicno dejavnost v drugi državi članici kot tisti, v kateri stalno prebiva.
- 23 V skladu z ustaljeno sodno prakso namreč vsak državljan Unije – ne glede na kraj stalnega prebivališča in državljanstvo – ki je izkoristil pravico do prostega gibanja delavcev in je opravljal poklicno dejavnost v drugi državi članici kot tisti, v kateri stalno prebiva, spada na področje uporabe člena 45 PDEU (sodba z dne 14. marca 2019, Jacob in Lennertz, C-174/18, EU:C:2019:205, točka 21 in navedena sodna praksa).
- 24 Iz tega izhaja, da je treba v okoliščinah zadeve v glavni stvari in glede na informacije, ki so na voljo Sodišču, vprašanje za predhodno odločanje preučiti glede na prosto gibanje delavcev.
- 25 V tem okviru je treba razumeti, da predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali je treba člen 45 PDEU razlagati tako, da nasprotuje ureditvi države članice, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki določa, da je davčna oprostitve, ki se uporablja za nadomestila za invalidne osebe, pogojena s tem, da ta nadomestila izplačuje organ zadevne države članice in torej iz upravičenosti do te oprostitve izključuje enaka nadomestila, ki jih izplačuje druga država članica.

Dopustnost

- 26 Belgijska vlada trdi, da je presoja dejanskega stanja, ki jo je opravilo predložitveno sodišče v predlogu za sprejetje predhodne odločbe in v skladu s katero nadomestilo WAO, ki ga je prejela tožeča stranka v postopku v glavni stvari, pomeni enako nadomestilo za invalide kot belgijska nadomestila, dodeljena invalidom, ki so po belgijskem pravu upravičena do oprostitve davka, napačna.
- 27 Belgijska vlada želi s to trditvijo izpodbijati predpostavko, na kateri temelji ta predlog za sprejetje predhodne odločbe, in s tem njegovo dopustnost.
- 28 V zvezi s tem je treba opozoriti, da je v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča v okviru postopka predhodnega odločanja, določenega v členu 267 PDEU, ki temelji na jasni ločitvi nalog med nacionalnimi sodišči in Sodiščem, zgolj nacionalno sodišče pristojno za ugotavljanje in presojo dejanskega stanja spora o glavni stvari. V tem okviru je Sodišče pristojno zgolj za odločitev o razlagi ali veljavnosti prava Unije glede na dejansko in pravno stanje, kot ga je opisalo predložitveno sodišče, da bi temu sodišču dalo koristne napotke za razrešitev spora, ki mu je predložen (sodba z dne 20. decembra 2017, Schwebbes, C-291/16, EU:C:2017:990, točka 21 in navedena sodna praksa).
- 29 Za vprašanja v zvezi z razlago prava Unije, ki jih nacionalna sodišča zastavijo v pravnem in dejanskem okviru, ki so ga pristojna opredeliti sama in katerega pravilnosti Sodišče ne preizkuša, zato velja domneva upoštevnosti. Te ni mogoče zavrnilo zgolj na podlagi okoliščine, da ena od strank iz postopka v glavni stvari izpodbija posamezna dejstva, katerih pravilnosti Sodišče ne preverja in od katerih je odvisna opredelitev predmeta tega spora (glej v tem smislu sodbo z dne 14. aprila 2016, Polkomtel, C-397/14, EU:C:2016:256, točki 37 in 38).

- 30 Ker Sodišče ni pristojno, da bi podvomilo o presoji dejstev, na kateri temelji predlog za sprejetje predhodne odločbe, v tem primeru narave prejemkov nizozemskega izvora, dodeljenih tožeči stranki v postopku v glavni stvari, je treba v okviru odgovora na vprašanje za predhodno odločanje šteti, da nadomestilo WAO, ki ga je prejela tožeča stranka v postopku v glavni stvari, pomeni enako nadomestilo za invalide kot belgijska nadomestila, dodeljena invalidom, ki so po belgijskem pravu upravičena do oprostitve davka, kar bo moralo po potrebi preveriti predložitveno sodišče.

Vsebinska presoja

Obstoj omejitve člena 45 PDEU

- 31 Uvodoma je treba opozoriti, da je iz ustaljene sodne prakse razvidno, da neposredno obdavčenje sicer spada v pristojnost držav članic, vendar jo morajo te izvrševati ob upoštevanju prava Unije (glej v tem smislu sodbo z dne 23. januarja 2014, Komisija/Belgija, C-296/12, EU:C:2014:24, točka 27 in navedena sodna praksa). Države članice tako v okviru dvostranskih konvencij o izogibanju dvojnega obdavčevanja prosto določajo navezne okoliščine za porazdelitev davčne pristojnosti, ta porazdelitev pa jim vseeno ne dovoljuje uporabe ukrepov, ki so v nasprotju s prostim gibanjem, kot je zagotovljeno s Pogodbo DEU. Pri izvajanju davčnih pristojnosti so države članice namreč zavezane spoštovati pravila Unije (glej v tem smislu sodbe z dne 14. marca 2019, Jacob in Lennertz, C-174/18, EU:C:2019:205, točka 25 in navedena sodna praksa).
- 32 V obravnavanem primeru je treba poudariti, da belgijska ureditev iz postopka v glavni stvari izrecno določa, da so davka oproščena samo nadomestila za invalide, ki jih izplačuje državna blagajna. Ta ureditev torej iz upravičenosti do te oprostitve izključuje nadomestila za invalide, ki jih izplačuje druga država članica, kot je belgijska država.
- 33 Belgijska ureditev iz postopka v glavni stvari tako vzpostavlja različno obravnavanje belgijskih rezidentov glede na izvor njihovih dohodkov, kar bi lahko oviralo izvajanje njihove pravice do prostega gibanja delavcev iz člena 45 PDEU.
- 34 Sodišče pa je že razsodilo, da člen 45 PDEU nasprotuje ureditvi, ki določa različno davčno obravnavanje med pari, ki so državljani in stalno prebivajo na belgijskem ozemlju, glede na izvor njihovih dohodkov, pri čemer jih to razlikovanje lahko odvrne od izvajanja svoboščin, zagotovljenih s Pogodbo, zlasti prostega gibanja delavcev, ki ga zagotavlja člen 45 PDEU (sodbi z dne 12. decembra 2013, Imfeld in Garcet, C-303/12, EU:C:2013:822, točki 51 in 52, in z dne 14. marca 2019, Jacob in Lennertz, C-174/18, EU:C:2019:205, točka 43 in izrek).
- 35 Nacionalna zakonodaja iz postopka v glavni stvari zato pomeni omejitev prostega gibanja delavcev, ki je načeloma prepovedana s členom 45 PDEU.

Obstoj utemeljitve

- 36 V skladu z ustaljeno sodno prakso je ukrep, ki lahko ovira prosto gibanje delavcev, določeno v členu 45 PDEU, dopusten, le če se z njim uresničuje legitimni cilj, ki je združljiv s Pogodbo, in ga upravičujejo nujni razlogi v splošnem interesu. V takem primeru mora biti uporaba tega ukrepa tudi primerna za zagotovitev uresnitve cilja, ki mu sledi, in ne sme presegati tega, kar je potrebno za njegovo uresnitev (glej v tem smislu sodbo z dne 14. marca 2019, Jacob in Lennertz, C-174/18, EU:C:2019:205, točka 44 in navedena sodna praksa).
- 37 V obravnavanem primeru predložitveno sodišče ni navedlo utemeljitev, belgijska vlada, ki v okviru postopka pred Sodiščem izpodbija le naravo prejemkov nizozemskega izvora, ki so bili dodeljeni tožeči stranki v postopku v glavni stvari, pa se ni sklicevala na druge utemeljitve.

- 38 V teh okoliščinah lahko Sodišče ugotovi le neobstoj utemeljitve, kar pa bo moralo preveriti predložitveno sodišče.
- 39 Glede na vse navedeno je treba na postavljeno vprašanje odgovoriti, da je treba člen 45 PDEU razlagati tako, da nasprotuje ureditvi države članice, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki – ne da bi za to določila kakršno koli utemeljitev, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče – določa, da je davčna oprostitve, ki se uporablja za nadomestila za invalidne osebe, pogojena s tem, da ta nadomestila izplačuje organ zadevne države članice in torej enaka nadomestila, ki jih izplačuje druga država članica, izključuje iz upravičenosti do te oprostitve, kljub temu da prejemnik navedenih nadomestil prebiva v zadevni državi članici.

Stroški

- 40 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (osmi senat) razsodilo:

Člen 45 PDEU je treba razlagati tako, da nasprotuje ureditvi države članice, kot je ta v postopku v glavni stvari, ki – ne da bi za to določila kakršno koli utemeljitev, kar pa mora preveriti predložitveno sodišče – določa, da je davčna oprostitve, ki se uporablja za nadomestila za invalidne osebe, pogojena s tem, da ta nadomestila izplačuje organ zadevne države članice in torej enaka nadomestila, ki jih izplačuje druga država članica, izključuje iz upravičenosti do te oprostitve, kljub temu da prejemnik navedenih nadomestil prebiva v zadevni državi članici.

Podpisi